

Modrá Lanovka

~ ČASOPIS O TATRÁCH ~

číslo **2.** Apríl / Máj 2018

Goralské **bozky** mi zachránili ŽIVOT

str.10

Najrýchlejší Tatranec **str. 2**

Skialpinizmus a tie 80-e **str. 6**

Tatranský boršč **str.16**

KOLEKTÍVNY ŠPORT. BEZ MANŽELKY VERONIKY, KTORÁ MU POMÁHA, BY MIŠO PRETEKAŤ NEMOHOĽ

Najrýchlejší Tatranec sa volá **Mišo BEKEŠ**

Hovorili mu, že je na svahu príliš rýchly, aby išiel na speed skiing. Tak išiel

**Čerstvý rekord:
223,464 km/hod!**

Keď prišiel na lyžiarsku asociáciu so zámerom reprezentovať Slovensko v speed ski lyžovaní, pozerali na neho, akoby spadol z Marsu. **On sa ale nevzdal.** Vtedy, ani pri ďalších prekážkach.

Pred mesiacom prvýkrát prekonal dvestovku a vytvoril nový slovenský rekord **223,464 km/hod.** Tatranec **Mišo Bekeš.**

Je pravda, že si jediný rýchlostný lyžiar na Slovensku?

PRED MESIACOM MIŠO PRVÝKRÁT PREKONAL MAGICKÚ DVESTOVKU.

Bol som prvý v histórii (smiech). Minulú sezónu pribudol Marek Révai. **V zjazde vyhrá ten, kto príde najskôr do cieľa. U vás ten, kto dosiahne v istom momente najväčšiu rýchlosť? Chápem to dobre?**

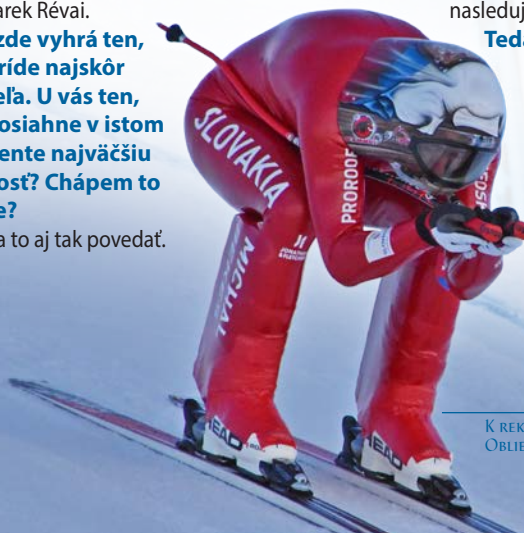
Dá sa to aj tak povedať.

Rýchlosť sa meria na celej trati a vyberie sa ten najrýchlejší bod?

Nie. Svah slúži na nabratie rýchlosti. Na konci trate je potom stometrový úsek, predstav si dve čiary. Akýsi druhý štart a cieľ. Časomera zmeria, kedy prejdeš prvú a druhú čiaru a vypočíta dosiahnutú rýchlosť medzi nimi. Potom nasleduje už len dojazd.

Teda iné ako pri slalom, kde je skutočný štart hore na svahu?

Aj v tom iné. Ak chceš úplne pochopiť princíp, je dobré vysvetliť rozdiel medzi svetovým pohárom FIS a súťažou Speed Masters.

K REKORDU POMOHLA NOVÁ KOMBINEŽA. OBLIEKANIE DO NEJ TRVÁ HODINU.

NIEKTO SI SVADOBNÉ FOTO ROBÍ PRI STUDNI, BEKEŠOVCI NA LYŽIACH.

NA LYŽIACH SA DVOJICA AJ ZOZNÁMILA.

Podme na to.

Vo Svetovom pohári kvôli bezpečnosti pretekári nemajú prekračovať rýchlosť 200 kilometrov za hodinu. V súťaži Masters chceš dosiahnuť najväčšiu možnú rýchlosť, akú si len schopný. Teda naháňaš svetové rekordy. Ten je teraz 254,958 km za hodinu.

Uff, predstavujem si to na lyžiach

Ako ale zaistia vo Svetovom pohári, aby si neprekročil 200 kilometrov? Nejako vás brzdia?

Predstav si hocikakú zjazdovku. Prvé kolo štartuje z tretiny tej zjazdovky. Ak pretekári neprekročia 200-ku, posunú štart vyššie, napríklad do polovice trate. Tak sa dosiahnu vyššie rýchlosti. Ak ale znova neprekročia dvestovku, dajú štart ešte vyššie, aby sa tie najlepšie časy točili okolo dvestovky.

V Masters pri pokusoch o rekordy sa hneď štartuje od vrchu?

Áno, sú ale dve obmedzenia. Musíš byť do desiateho miesta vo Svetovom pohári, alebo v tréningu prekročiť rýchlosť 230. Je to preto, aby na štart nastúpili naozaj len tí najlepší a predišlo sa zraneniam. Treba si uvedomiť, že ide o strmé svahy, idúce k 98 %.

Znova uff, to je vskutku dosť strmé ... ?

Tam už nevyjde ani ratrak, museli by ťa vyťahovať lanami. V praxi sa na štart na svahu preto dostávaš traverzom z boku serpentínami.

Aké máš plány na najbližší rok?

Čaká ma premiéra na Speed Masters. Na prvýkrát chcem dosiahnuť osobný rekord cez 230 až

„Oblečenie kombinézy trvá hodinu“

235 kilometrov za hodinu. Vo svetovom pohári chcem byť do 7. miesta, minulú sezónu som bol trinásty.

Kedy prídu útoky na svetový rekord?

V tomto športe je optimálny vek 35 rokov, kedy vrcholí výkon. Teraz mám 28, idem teda krok za krokom. Svetový rekord je ale môj hlavný cieľ, ktorý určuje všetky moje plány.

Dokedy sa dá závodne pretekať?

No, je medzi nami aj 74 ročný Američan Rauli. Hovorí, že trielit rýchlosťou v tomto veku zo svahu nie je problém, skôr narovnať sa v cieľi (smiech).

Aký je tvoj osobný rekord?

223,464 kilometrov za hodinu, je čerstvý zo 2. apríla z preteku vo francúzskom Vars. Pomohla nová špeciálna kombinéza z kategórie S1, predtým som jazdil v kategórii SDH s obyčajnou zjazdárskou.

Aký je rozdiel medzi kombinézami?

V rýchlosti. Zmena celého výstroja ťa zrýchli o 30 kilometrov za hodinu, čo je obrovský rozdiel.

Naozaj? Len samotná zmena výbavy?

Áno. Iné sú aj prilby, lyže, rukavice, spoile-ry a lyžiarsky postoj.

Aký je to pocit na lyžiach, keď človek trieli dole dvestovkou po svahu?

Je to šialené, adrenalín, zábava. Preto to robíme my, takzvaní šialenci a je nás relatívne málo (smiech). Ide ale aj o objektívny nápor na telo. Uvedom si, že prekonaš výškový rozdiel 700 metrov za 20 sekúnd!

Už pády pri obyčajnom zjazde vyzerajú hrozivo, čo ale potom v speed disciplíne?

Zaujímavé je, že nedochádza veľmi k zlomeninám, lámu sa skôr len lyže. Nevyhneš sa ale spáleniu chrbta. Trenie kombinézy o sneh v dvestovke vytvára obrovské teplo.

Ako si sa dostal k tejto „šialenej“ disciplíne?

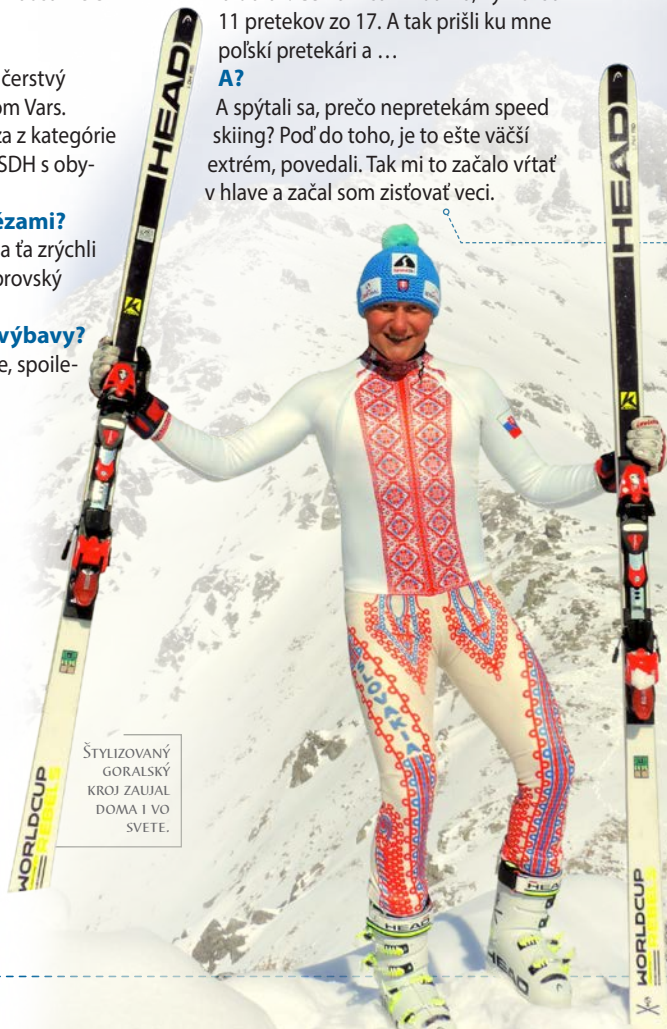
Jazdil som Red Bull preteky Homerun, kde najskôr bežíš v lyžiarkach a potom robíš zjazd na doraz. Celkom sa mi darilo, vyhral som 11 pretekov zo 17. A tak prišli ku mne poľskí pretekári a ...

A?

A spýtali sa, prečo nepretekám speed skiing? Poď do toho, je to ešte väčší extrém, povedali. Tak mi to začalo vrtáť v hlave a začal som zisťovať veci.

TAKTO TO VYZERÁ NA VRCHOLE SLÁVNEJ ZJAZDOVKY VARS.

ŠTYLIZOVANÝ GORALSKÝ KROJ ZAUJAL DOMA I VO SVETE.

ROMANTIKA PO TRÉNINGU NA DOMOVSEJ TRATI V TÁTRÁCH.

Čo si zistil?

Že na Slovensku nik iný speed nerobil, čo bolo ďalšie lákadlo.

Takže si vhuol rovno do toho?

No, také ľahké to nebolo. Najprv som sa s pochope- ním nestretol, o speed ski u nás nikto nechyroval.

Ako si reagoval?

Povedal som si, že na to pôjdem inak. Ustanovím si osobný a zároveň národný rýchlostný rekord a s ním vo vrecku sa pohnú veci. Hovoríme o roku 2015.

Ako sa robí taký osobný rekord?

Bolo to všetko za pocho- du. Pomohlo mi lyžiarske stredisko v Tatranskej Lomnici poskytnutím trate v Lomnic- kom sedle. Dali mi tri dni, keď som musel dať dokopy časomieru, médiá, delegáta zo zväzu. Rekord musel niekto odobriť.

Podarilo sa?

Áno, bol to ale frmol. Mal som len dve hodiny, kým neotvorili zjazdovku pre verejnosť a to ešte nebola od- skúšaná časomiera. Museli sme tiež sprejom vyznačiť nerovnosti na trati, lebo pád v Sedle v takej rýchlosti znamená automaticky náraz do skál. Nakoniec sa ale podarilo a prvý rýchlostný rekord, dosiahnutý na Slo- vensku, má hodnotu 160,79 kilometrov za hodinu.

Mohol si teda začať pretekať?

Na zväze povedali áno, ale dodali, že financovať si musíš všetko sám. Asociácia mi ale zabezpečila aspoň poistku, lebo nás poistovať nik nechce (smiech).

Kolko ti treba na sezónu?

Keď nepočítam svoj čas, tak cez 20 tisíc eur.

Dá sa to utiahnuť?

Zatiaľ to na tesno zvládame. Myslím ale, že repre- zentanti by mali dostávať od asociácie väčšiu priamu

podporu. S novými výsledkami a rekordmi hádam prídu i sponzori. **Záujem zatiaľ neja- via?**

Čo sa týka materiálnej podpory, pomáhajú veľmi. Peťo Lychý zo Sport Rysy mi robí servis, pán Kuchár z Mammutu zase vosky. TMR mi umožňuje ráno trikrát do týždňa trénovať v Sedle. Na lepšie výkony budem ale potrebovať aj čisté finan- cie. Špičkoví jazdci z Rakúska majú päť až šesťčlenné tímy, mne pomáha zatiaľ len moja žena Veronika.

Ako si prežíval prvý pretek?

Bola to špica. Hneď v prvom kole v Andorre som skončil druhý. Z druhého ma ale diskvalifikovali, lebo na kombinézu

„Môj cieľ je prekonať svetový rekord“

mi zabudli dať certifikačnú plombu. Keď ma na druhý deň nechceli pustiť na štart, Švédi mi požičali svoju národnú, aby som mohol ísť. To bolo pekné.

Nie v každom športe vládne taká solidarita, či?

Áno, aj tu je speed ski iný, sme jedna veľká rodina. Je nás asi stovka, máme spoločné večere, párty, aj keď pár jednotlivcov sa separuje. Je to tá naša DNA extrémnych športovcov, šialencov (smiech).

Ako trénuješ?

S menším rozpočtom a tímom musíme použiť

UŽ VIETE, NA ČO MÁ FORMULA 1 SPOILERY?

ZAUJÍMAVOSTI

REKORD ZRÝCHLENIA Z 0 NA 200 KM/H JE 5,56 SEKUNDY. RÝCHLEJŠIE AKO TOVÁRENSKÉ FERRARI.

SPEED LYŽIARI IDÚ TIEŽ RÝCHLEJŠIE AKO JE SKOK VOĽNÝM PÁDOM. DO RÝCHLOSTI 180 KM/H PLATÍ, ČÍM ŤAŽŠÍ, TÝM RÝCHLEJŠÍ. POTOM UŽ ROZHODUJE VIAC ZJAZDOVÝ POSTOJ.

DAŇ ZA NOSENIE NAJTESNEJŠÍCH LYŽIAROK.

REGENERÁCIA KYS- LÍKOM AKO NÁPLAŠŤ ZA VŠETKY ÚTRAPY.

viač fantázie. Natáčame napríklad najlepších súperov a potom porovnávame, analyzujeme. Postoje, techniku, všetko.

Ak by sa zvýšil rozpočet, čo by si pridal ako prvý?

Výborný je tréning v aerodynamickom tuneli. Špičkový jazdcom neuveriteľne pomáha.

V čom?

Testuješ jazdnú pozíciu, kombinézu, rukavice, všetko. Tak, že zaujmeš postoj a začnú do teba fúkať vzduch rýchlosťou 180 kilometrov za ho- dinu a tak simulujú podmienky na svahu.

Čo zaberá najviac roboty?

Už len oblečenie do kombinézy trvá hodinu.

Hodinu???

Veronika ju drží a ťahá a trpezlivo navlieka, ja tlačím, je tesná ako len oblečenie môže byť. Potom ešte voskovanie lyží, strávim ním tri hodiny.

Ako ťa napadlo štylizovať kombinézu do go- ralského kroja?

Znova to bol Veronikin nápad. Potešilo to veľa ľudí doma v Ždiari, ale aj na pretekoch po svete. Kvôli motívu je veľmi zapamätateľná.

Ako ste sa zoznámili?

Kde inde ako na lyžiarskom svahu. Ja som bol tréne- rom a Veronika v tom čase trénovala obrátky na Stubai.

Ako trávite voľný čas?

Ten pojem skôr nepoznáme, ale veľmi ma vedľa uvoľniť skalipové túry, milujem tenis a bicykel. Raz do roka zjážeme k moru, kde sa snažíme odpojiť úplne od všetkého.

Čím sa živíte?

Máme firmu, robíme výškové práce. Strechy, komíny, fasády a podobne.

Aj Veronika visí na lane?

Zo začiatku áno, teraz už robí len administratívu (smiech ..).

Speedskiing bol niekedy olympijský šport, teraz už nie je. Prečo?

Kvôli vtedajšiemu systému príchodu na štart došlo v jednom roku k štyrom smrteľným zraneniam. Po druhé, nie v každom dejisku olympiády nájdu dost strmý svah.

Je ti ľúto, že nemôžeš súťažiť o letenky na olympiádu?

Bol by som rád, lebo mediálna pozornosť by bola väčšia. Diváci si k nám ale i tak nachádzajú cesty.

Čo poradiš mladým, ak by chceli začať?

Zhodnotiť svoju lásku k adrenalínu, lyžiarsku zruč- nosť. Musíš byť človek, ktorý nemá strach. Máme už komisiu pre mládež, pravidlá, dúfam, že sa rozrastieme.

SVAHY PRE SPEEDSKIING SÚ EXTRÉMNE STRMÉ.

TRÉNUJE SA AJ NA DOJAZDOCH SKOKANSKÝCH MOSTÍKOV V ŽAROPANOM.

VÁŠ NOVÝ DOMOV

NA SLNKOM ZALIAATEJ STRÁNI

CENA ZA POZEMOK OD 72€/m²
S KOMPLETNOU INFRAŠTRUKTÚROU

www.plantaze.sk

f @plantaze

📷 #plantazelevoca

Vila Kosodrevina
Limbová 10, Štrbské Pleso
www.vila-kosodrevina.sk
00421 948 178 009

*Ubytovanie s kuchynkami
pre rodiny, seniorov i
športové kluby priamo
na Štrbskom Pleso.*

sport friendly

NEBUDETE VEDIETŤ ODÍŠŤ

Galéria trick-artu

a optických ilúzií pre celú rodinu

Rezervujte vopred na 0911 733 840 alebo www.tricklandia.sk

Nájdete nás: Cesta Slobody 4, Starý Smokovec
(nad autobusovou stanicou)

**NEZABUDNITE
SI SMARTFÓN
ALEBO
FOTOAPARÁT!**

TrickLandia

**ANTIGRAVITAČNÉ
MIESTNOSTI**

**ROZŠÍRENÁ
REALITA**

**NAJKRAJŠIE ZRKADLOVÉ
BLUDISKO V STREDNEJ EURÓPE**

www.tricklandia.sk

DOLOMITY. CENTRUM SKIALPINISTICKÉHO ŠPORTU V 80-YCH ROKOCH MINULÉHO STOROČIA.

Lyže skrývali pred nami do skrine

Skialpinizmus dnes a pred tridsiatimi rokmi. Aké sú rozdiely? Niektoré veci sa nezmenili, iné naopak veľmi. Na prednáške v Smokovci porovnával **Robo Gálfy**. Pridal i viacero zážitkov a príhod. Tie najzaujímavejšie vybrala 🧐 na papier.

SKRÝVALI A ZAMKLI PRED NAMI LYŽE DO SKRINE

Nikdy nezabudnem ako šokovo som spoznal nový revolučný typ viazania.

Prišli jedny z najťažších pretekov sezóny Pierra Menta Tivoloy vo Francúzsku.

Bratia Ján a Milan Filipší a Adriano Greco a Fabio Meraldi si zamkli večer pred štartom lyže do skrine.

Na jednej strane som tomu nedával význam, na druhej mi ale zasvietil otáznik, lebo to bolo niečo nezvyčajné.

S Peťom Lychým som prišiel na preteky ešte s rámovým viazaním Silvretta, na ktorom sme pretekali vyše 10 rokov.

V tom čase už ale Fritz Bartl vynašiel slávne pinové viazanie Dynaft.

My sme o tom netušili, Filipší a Greco s Meraldím áno.

Ráno sme ich nové viazanie videli na štarte. Nechápali sme, o čo ide.

Rýchlo sa ukázali jeho schopnosti, veľký váhový rozdiel, i ten v komforte. A tiež v ciele. Prví skončili Taliani, druhí Filipší a my z tretieho stupňa na pódiu sme hľadeli na revolučnú novinku.

Po pretekoch naša cesta viedla za Fritzom Bartlom, vyskúšať si ten zárak.

Filipší: RISKOVALI SME

Ako si príhodu pamätá Jano Filipší?

Cestou na pretek sme sa zastavili za Bartlom po viazanie. Teda pred pretekom sme si ho vôbec nevyskúšali! Riskom bolo aj to, či nás s ním na pretek pustia, pravidlá vtedy boli prísne.

Ako sme dúfali a predpokladali, pre výsledok sa viazanie ukázalo ako kľúčové. Bolo to revolučná novinka. Na ďalších pretekoch ho už postupne mali všetci.

To so skriňou, nepoužil by som slovo ukrývanie. Išlo o preteky a nechceli sme, aby ho súper pred štartom videli. To, že sme boli prví na svete, ktorí ho použili, áno, je to kuriozita, najmä pre naše okolie, ktoré nám ju často pripomína (smiech ...)

LYCHÝ Z GÁLFYM Z TRETIEHO MIESTA POZERÁJÚ NA FILIPŠÍCH, ČO IM TO LEN S TÝM VIAZANÍM VYVIEDLI?!

FRITZ BARTL TVRDÍ, ŽE SLÁVNE DYNAFITY VYVYKOLIL Z LENIVOSTI. NECHCEL NOSIŤ ŤAŽKÉ KOVOVÉ VIAZANIE.

SILVRETTY DOBRE SLUŽILI. REVOLÚCIE ALE NEZASTAVÍŠ.

SLÁVNA LYŽIARSKA TRIEDA. ZĽAVA: ROBO GÁLFY, WALTER RENNER, JARO ŠTANČEL, MIRO BOBROVSKÝ, JANO FILIPSKÝ, JANO ROHÁR, JÚLIUS ANTOŠIK, TÍMO ŽUZULA, KAROL KRÁL.

IVAN ÚRBAŇOVÍČ A ROBO GÁLFY PRED ZLYŽOVANÍM STREDNOHROTU V ROKU 1978. ICH „SKIALPOVÝMI“ IDOLMI BOLI VTEĎY LACO JANIGA A IVAN KRÍŠŠÁK.

PREČO SME VYHRÁVALI PRETEKY V ALPÁCH?

Prečo dovtedy neznámi chlapi z Československa začali zrazu vyhrávať prestížne alpské ski-alpinistické preteky?

Keď o tom spätne rozmýšľam, asi najviac rozhodlo lyžiarske gymnázium v Kežmarku.

Učili sme sa len štyri dni do týždňa, zvyšné tri sme boli na svahu. Do skialpinistických pretekov sme vniesli prvky športovej prípravy. Dovtedy boli totiž doménou horských strelcov a horolezcov, ktorí lyže vnímali skôr ako svoju vedľajšiu pomôcku pri výstupoch, aby sa rýchlejšie dostali dole.

Zaoberali sme sa výživou, vedeli sme si napláňovať stravu, aby sme v deň pretekov mali optimálnu hladinu glykogénu. To predtým väčšina nerobila.

Tiež sme mali finančnú motiváciu za vyhraté ceny a možnosť cestovať na západ. To naši talianski a rakúski súperii nepoznali.

POMOHLO NÁM HOROLEZECTVO?

Veľmi. Vďaka nemu sme mali vždy tú najmodernejšiu výstroj. Vysvetlím.

V roku 1981 ma otec Ivan zobral do tímu himalájskej expedície s cieľom vystúpiť juhozápadným pilierom Jannu a neskôr juhozápadnou stenou na Lhotse Shar.

Išlo o ťažký výstup, o ktorom Messner prehlásil, že vyriešiť ho možno najskôr v roku 2000.

Nám sa to ale podarilo a vyvolalo to rozruch. Messner nám pri jednom podujatí firmy Salewa zablahoželel, o výstup sa veľmi zaujímal. Riaditeľ

Salewy Hermann Huber na to reagoval podporou našich aktivít v lezení, ale i skialpinizme.

Pomáhali tiež výšky. Keď som sa vrátil z expedície aklimatizovaný na sedem - osemtisícové výšky, viete si predstaviť, ako to dobre na pretekoch išlo.

MALI STE NEJAKÝ SLOGAN?

Dodnes spomínam motto z nášho maturitného tabla od Eddyho Merckxa:

„Dokázal som vyhrávať preto, lebo som dokázal vytrpieť viac ako ostatní.“

A to je aj idea nášho športu. Ten, kto chce preraziť, musí trpieť viac ako súperii.

ABSURDITY SOCIALIZMU. NÁKUP A PRENOS „ZÁPADNÉHO“ TOVARU.

DAJÚ SA ZLYŽOVAŤ AJ OSEMTISÍCOVKY?

Ako ktoré.

V roku 1987 som si zobral lyže na Everest, ale boli mi na nič. Okrem malého úseku sa nedali použiť.

Neskôr sme si ale s Ivanom Urbanovičom vysnívali zlyžovanie menšej osemtisícovky Gasherbrum.

Nakoniec sa to podarilo len čiastočne od 7300 metrov. Na vrchol sme lyže nezobrali kvôli nedostatku síl a zlým podmienkam. Bola to ale i tak dobrá skúsenosť. Niekedy sa situácia vyvinie inak, ako si ju plánujeme.

Dnes sa už hora zlyžovať nedá, ľadovec od základného tábora smerom nahor je samá trhlina.

ČO BOLO ÚPLNE INÉ AKO DNES?

Ak opomeniem viazanie, tak podmienky. Ubytovanie.

Medzi vtedajším východným blokom, kde sme patrili a západom boli veľké cenové a platové rozdiely.

Nemohli sme si dovoliť penzióny, tak sme spávali v autách, našich malých škodovkách.

Pekné spomienky mám z Bormia, kde sme objavili termálny prameň s jaskynkou a pobývali pri ňom.

Keď to zistili naši talianski súperii a kamaráti Grecovci, pozvali nás k sebe domov.

AKO STE SI FINANCOVALI VÝPRAVY?

Keď nebolo ani na ubytovanie?

Spomínam som silnú motiváciu vyhrávať i pre finančné odmeny. Za ne sme nakúpili špičkové západné lyžiarske vybavenie a prenášali domov. Všetky utrhéne peniaze z predaja známym sme potom použili na ďalšie výjazdy.

Dnes si to mladí nevedia predstaviť, ale v Československu sa západný tovar v princípe nepredával. Vycestovať za hranice a kúpiť si ho bolo pre väčšinu nemožné.

Vyžadovalo to fantáziu, kde do malého auta veci umiestniť, aj pevné nervy na colnici.

Nezabudnem, ako som v rakúskom colníkovi spoznal kamaráta z pretekov. Pousmial sa a žmurkol okom, aký to kontraband nesieme

Tento aspekt skialpinizmu železnej opony našťastie dnes už mladí nepoznajú.

PRVÝ VEĽKÝ ÚSPECH! PRVÉ MIESTO NA MAJSTROVSTVÁCH TALIANSKA 1983 V BRENTE. BRATSKÁ DVOJICA ŠAŇO A ROBO GÁLFY.

ROZDIEL OPROTÍ DNEŠKU. SPALO SA NA STANICIACH A V AUTÁCH.

ŠTART SLÁVNÝCH PRETEKOV NA ĎUMBIERI

PRETEKALO SA S LANOM. ĀBY NEZAVADZALO, POSLŮŽIL TAJNÝ TRIK, GUMIČKY.

URBANOVICĎ, GÁLFY. ZLYŽOVAŤ SA DAJÚ AJ NAJVIŠŠIE KOPCE PAMÍRU.

MENIL SA SYSTÉM SŮTAŽÍ?

Vtedy sme nepoznali dnešný systém štart a cieľ.

Pretekalo sa takzvaným rally systémom, keď na celú trať bol určený limit päť až šesť hodín. Za nesplnený limit si dostal trestné body. Bolo treba rozložiť si sily.

Rozhodujúca bola potom krátka časovka a slalom na lane, ním boli dvojice spojené.

Na pretekoch pri Ďumbieri bola dokonca požiadavka spať pred pretekmi v iglu. Aj takéto nezvyčajnosti obohacovali preteky.

NA KOĽKO SMEROV SI ZLYŽOVAL LOMNIČÁK?

V jeden pre mňa pamätný deň na tri, ale to nie je tá hlavná pointa príhody. Dnes sa už tak neadá, do lanovky ťa s lyžami nepustia.

Najskôr som to pustil do Sedla, a potom ešte raz do Cmitera.

Do lanovky som nastúpil tretíkrát a zvažoval severnú trasu Nemeckým rebríkom. Aj keď som váhal.

A PREČO POTOM NIE AJ OSEMISÍCOVKY? ĆASHERBRUM.

Tu zasiahol Maťo Janek. Oznánil mi, že vybuchla černoobylská elektrárňa a jadrový mrak mieri k nám.

Dal mi dva horčičáky s vodkou so slovami aj tak umrieš, a tie asi urýchlili rozhodnutie. Pustil som sa dole a skončil na Brnčalke. Napriek jadrovému mraku dodnes som stále tu a dúfam, že ešte nejaký ten čas ostanem (úsmev ...).

PILULKY NA AKLIMATIZÁCIU NEFUNGUJÚ?

Veľakrát, aj počas vojenčiny som navštívil Pamír.

Rozhodol som sa zlyžovať všetky tri jeho sedemtisícovky.

Začal som Pikom Korženevskej.

Tu, v základnom tábore, bez toho, že by sme sa nejako dohodli, s Marošom Marekom stretávame Paľa Rajtára. Tak sme vyšli a zišli spolu.

Zaujímavý a napätý bol zjazd Piku Lenina (Dnes Štít Abú Alí ibn Síná)

Jeden športový lekár nám tvrdil, že má špeciálne pilulky, ktorými urýchlime aklimatizáciu.

Dnes si to neviem predstaviť, ale v tých časoch mladosti sme to zobrali normálne s dôverou. Jasné, vyskúšame. Rusom sme podpísali reverz a na vlastnú zodpovednosť vyštartovali k vrcholu.

Zradilo nás ale počasie, keď sme sa pre veľkú búрку museli zabavakovať 150 metrov pod vrcholom. Keby sa na druhý deň náhle nevyčasil a nezlyžovali by sme horu na úpätie, asi by sme bez aklimatizácie nevedeli zostúpiť.

Pointa. **Ĺiadne zázračné pilulky neexistujú**, nikdy takým veciam neverte. Výškovú aklimatizáciu nikdy, ale nikdy neodporúčam vynechať, či skracať.

Zostup lyžami bol už ľahký.

ATMOSFÉRA 80-YCH ROKOV JE NEZAMENITEĽNÁ I V ŠPORTE.

Zaujalo vás rozprávanie **Roba Gálfyho**? Celý záznam prednášky si možno vypočuť na www.soundcloud.com/modralanovka. Viac fotografií zase uvidíte na www.modralanovka.sk

Modra Lanovka Podcast

Košiarik

domáce pivo
klobásy
slanina
ovčie a kozie syry
kravské syry
domáci kváskový chlieb
pečivo
alko-nealko nápoje
káva a čaj

 Starý Smokovec 062 01
pon - ned : 8:30 - 19:30
[facebook.com/kosiarik](https://www.facebook.com/kosiarik) +421 911 454 019

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

**NOVÁ ŠKODA KAROQ
IDE TO AJ INAK**
Posuňte svoje hranice.

Kombinovaná spotreba a emisie CO₂ automobilu ŠKODA KAROQ:
4,2 – 5,6 l/100 km, 114 – 135 g/km. Ilustračné foto.

NOVÁ ŠKODA KAROQ S INTELIGENTNÝM POHONOM 4X4.

Nový model ŠKODA KAROQ je nabitý technológiami. Inteligentný pohon všetkých štyroch kolies pripája zadnú nápravu automaticky a vozidlo okamžite reaguje na zmenu povrchu. Je len na vás, či jazdíte v meste alebo sa vyberiete hľadať nové obzory.

[skoda-auto.sk](https://www.skoda-auto.sk)

Váš autorizovaný predajca vozidiel ŠKODA:

AUTONOVA, s.r.o., Priemyselný areál Východ 3406, 058 01 Poprad
Tel.: 052/451 31 09, skoda.predaj@autonova.sk, www.autonova.sk

 AUTONOVA
s.r.o.

Chatár Petřík
rozpráva ZIMNÉ
příhody

„GORALSKÉ BOŽKY mi zachránili život“

V ZIME STE RÝCHLEJŠIE "DOLE".
STAČÍ SA „ŠMYKNÚŤ“ NA LYŽIACH.

Gorali, večný tieň, bobry, lopaty a kondička. Život v zime na tatranskej chate je iný. Chatár Tomáš Petřík rozpráva, v čom všetkom.

V zime sa k Zelenému plesu až tak veľa ľudí nevyberá. Nenechajte sa ale pomýliť! Ide o fascinujúcu túru, keď tatranskú divočinu cítiť ešte intenzívnejšie. Aj pre to ticho a menší počet ľudí.

K tomu pridá pár zaujímavostí zo života chaty, aby váš zimný zážitok bol ešte bohatší

ANI JEDEN SLNEČNÝ LÚČ!

Chata pri Zelenom plese v zime zažíva u nás nezvyčajný fenomén, známy skôr z nórskeho fjordov. Od októbra do marca na ňu nezasvieti ani jeden slnečný lúč.

„Vtedy si uvedomím, že slnko nie je pre nás len to fyzikálne teplo, ale naozaj aj životodarná

energia, ktorá ovplyvňuje naše nálady a elán,“ hovorí chatár tejto chaty Tomáš Petřík.

Jedných dychom ale dodáva, že upadanie do depresii jeho tímu nehrozí. „Hoci slnko nezasvieti, je blízko. Stačí zobrať pásky a vyjsť sto metrov, alebo zísť dole, čo jednoducho kvôli množstvu vecí musíme.“

HOCI SÚ NADOHLAD, DO 28. FEBRUÁRA SA CHATY NEDOTKNE ANI JEDEN SLNEČNÝ LÚČ.

ČASŤ ÚSEKU CESTY KU CHATE V ZIME ZMENÍ I POLOHU.

MIŠO S PARTIU ROZUMIE, ŽE KUCHYŇA JE NA CHATE ZÁKLAD.

Tomáša fascinuje „náhlosť“, akou sa na chatu vracia. „Celú zimu nezavietri a **28. februára** akoby z ničoho nič vchvupne do kuchyne na celých desať minút a do jedálne ešte na dlhšie.“

PRÍHODA, NA KTORÚ NEZABUDNEM

Po otázke, na akú zimnú príhodu nezabudne, sa Tomáš zamyslel, aby zo seba vydal silnú výpoveď.

„Poriadal sa u nás memoriál na pamiatku poľského záchranára **Bartka Olszańského**. Zavalila ho lavína pri záchranej akcii týždeň pred svadbou,“ hovorí Tomáš. Jeho vtedajšia nastávajúca Marysza sa neskôr vydala. Dnes má dieťa, na organizovaní memoriálu sa aktívne podieľa.

„S manželom a bábom išli na **Bielu vodu** na lyžiach, zobral som im preto na skútrí zhora všetky veci,“ pokračuje v rozprávaní. Ako som ich vyložil, začali sme sa lúčiť. „Podal som im ruku, pobozkal líce a ... v tom na mňa Marysza skríkla, že Gorali sa bozkávajú **TRZY RAZY, trikrát!**“ spresňuje Tomáš. Na jedno, na druhé líce a ústa. Pridal som teda ďalšie bozky, zasmiali sme sa na tom, nasadol na skúter a vyštartoval ku chate.

MIKROSEKUNDY

„A tu úplne náhle pred Šalviovým prameňom **„švaco**“ päť stromov. Jeden prekryval špičku môjho skútra. Nebol to bežný pád stromov, ten

ANI CHATÁR SA NEVYHNE PAPIEROVÁČKAM, NA PRESTÁVKU ALE MÔŽE UTIEČŤ PRIAMO DO „ROZPRÁVKY.“

PETRÍK VÁM MIESTO 300 ML Z JEDÁLNEHO LÍSTKA DO TANIERA Z KAPUSTNICE NALEJE POLLITRA.

som videl viackrát, tu sa odrhlo bralo, bol to moment,“ spomína.

Tomáš sa otočil a o minútu bol znova pri Goraloch, plný emócií ďakoval. „Boli to tie tri sekundy zdržania kvôli bozkom, ktoré mi zachránili život, bez akejkoľvek pochybnosti.“ Dnes už s nádychom humoru hovorí, že sú veru dôvody zachovávať ľudové zvyky.

„NIČ DOKONALEJŠIE AKO LOPATA EŠTE NEVZNIKLO“

Top činnosťou v zime na chate je „lopatovanie“ snehu. Nejde tu o nejaké zametanie pred dverami, ale razenie **4-kilometrového úseku**.

„Cestu ku chate treba prekopať po každom vetre a snežení,“ spresňuje Tomáš. A nie len tak hocijako. Snežný skúter a jeho sánky potrebujú dokonalú rovnú plochu. Strata kondičky ľuďom z chaty nehrozí.

BRUNOVI PO ÚČINNOKOVANÍ V TV REPORTÁŽI O CHATE CHODIA PONUKY NA RODIČOVSTVO.

KTO SA HROZÍ ĚČOK, NA ZELENOM PLESE SI VYDÝCHNE.

Skúšali i 20 fréz rôznych druhov. „Dali nám ich tu na testy, ale zistili sme, že pre chatu nič dokonalejšie ako lopata zatiaľ nevzniklo,“ hovorí Tomáš. Stroje sú totiž navrhnuté na odstránenie snehu od asfaltu. Na chate však kvôli lyžiarom, skialpinistom, hikerom a skútru potrebujú zachovať hrubší snežný povrch.

VODA Z PLESA

Ak si z leta pamätáte **nenapodobiteľnú zelenú farbu** plesa a v zime miesto nej vidíte len snehové pole, vedzte, že v zime máte časť vody z plesa v čaji, alebo kapustovej polievke.

„V lete zachytávame vodu z prameňa z Červej dolinky, jeho potôčik cez zimu ale zamrzne. Do vodojemu preto teraz čerpáme vodu z plesa,“ vysvetľuje chatár.

Zelené pleso a jeho voda je známa extrémnou čistotou. Môže za ňu aj ekosystém potôčikov zo štyroch okolitých dolín, ktorých voda sa do plesa dostáva podzemnými kanálmi.

RADŠEJ VLASTNÉ, AKO CHÉMIA

Zima mení jedálny lístok chaty. „Kozí šalát ti dnes neponúknem, lebo kozy v zime jednoducho nedoja. Preto nemáme v zime ani bryndzové halušky,“ vysvetľuje chatár Petrík.

Radšej počká, akoby mal používať potravinové náhrady a polotovary. „Zo zásady robíme všetko z čerstvých surovín a sami. Darı sa nám to na 95 percent, i koláče a štrúdle máme naše,“ povedal. O to viac vás zimné jedlá na chate zahrejú.

LDYLKA.

TU PREBÝVA PO ROBOTE TÍM CHATY. OBNOVA UBYTOVNE PRE ZAMESTNANCOV BOLA PRIORITOU.

BOBOR HOROLEZEC

V plese zo živočíchov žije len **žiabronôžka arktická** a, ...posledné roky aj bobor.

Prvý, ktorý sa nastahoval, sa stal miláčikom chaty. Do nádržky elektrárne, v ktorej kvôli odtoku takmer nezamrzá voda, sa chodil kúpať. „Užíval si to, predvádzal sa, všetci sme si ho filmovali,“ spomína Petřík. O to bola smutnejšia správa nájdania jeho 26-kilového tela na dne jazera pri výskume.

Teraz sa ale pri chate objavil nový špecialista. „Tento dokonca obhrýza kosodrevinu, pričom bobrom by mali chutiť len listnáče,“ hovorí Tomáš.

TATRANSKÝ CHATOVÝ ČAJ AKO PRVÁ POMOC V ZIME.

Vskutku sa zamýšľa a čuduje, čo ho ku chate zlákalo. „Musí byť fanatik turista alebo horolezec, lebo ťahať sa k nám osem kilometrov, kde naozaj okrem pár malých osík nič nemá. V každom prípade sa tešíme na zoznámenie!“

ZMIZNE ZVUK AGREGÁTOV

Čo po zime? Novinkou chaty sú štyri nové vodné turbíny. „Počas leta tak z doliny zmizne počas dňa zvuk naftových agregátov vyrábajúcich elektrinu,“ oznamuje novinku chatár.

Tomášovi sa darí plniť plán obnovy chaty, ktorý si dal pri jej prevzatí pred 7 rokmi. Vynovené sú záchody, jedáleň, kuchyňa, systém skladov, izby pre osadenstvo. Veľký význam prikladá práve poslednému. „Ak bývaš v škaredom, prečo by si mal niečo pekné tvoriť a robiť?“

Chatu najbližšie čaká ešte zateplenie vonkajšieho skeletu a okien. Tie sa naposledy obnovovali ešte v roku 1990.

Ak vás téma zaujala, viac fotiek a liniek z článku nájdete v online vydaní **Modralanovka.sk**.

SLÁVNÝ PUCH.

Inzercia

Tenis pre deti

Na tréningu s "fedkapistkou" Kristínou Kučovou. Aj takto motivujeme najmenších.

Pozvánka

Navštívte náš klub aj so svojimi ratolesťami, aby sme spolu zistili, či im práve tenis neobohatí život.

Náš klub ponúka veľa zaujímavého, hlavným zmyslom existencie je športová výchova detí.

Viac informácií na www.tenistatry.com
Tešíme sa na vás.

TK Vysoké Tatry
Tennis centrum
Tatranská Lomnica

LEE HOU-JOU NAVŠTÍVIL TATRY A NAPÍŠAL O NICH DLHÝ BLOG S MNOŽSTVOM FOTOGRAFIÍ.

MLADÍKOV BLOG prináša do Tatier desiatky Číňanov

Len jeden blog študenta medicíny stačil na to, aby do Smokovcov začali hŕfnie mieriť hostia z Ázie. O sile internetu sme počuli všetci. Teraz sa ukázala v Tatrách.

Jeden z penziónov v Hornom Smokovci dostal minulú jeseň objednávku od čerstvo vyštudovaného lekára z Tajvanu Lee Hou Jou-a.

Rodičia mu po skončení školy dali príspevok na cestu okolo sveta. Majú tam taký zvyk. Keď mladý Lee potreboval v Krakove prečkáť

jeden deň na letecký prestup, radšej zamieril do Tatier.

„O Tatrách a ich existencii som vôbec netušil. Ich obrázok mi ukázal jeden kamarát z coach-surfingu a hneď ma opantal. V čínštine o nich sú takmer žiadne zdroje,“ spomína Lee.

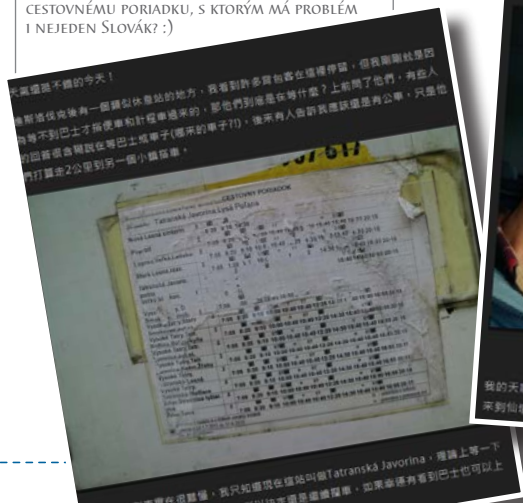
Najskôr šok, potom blog

Mladého Tajvanca Tatry očarili. „Bol z nich úplne v šoku, lebo vôbec netušil, že tu máme takú prírodu a hory. Slovensko, ak vôbec, sa v Ázii spomína iba so Saganom, hokejom, alebo politikou,“ povedali nám v smokoveckom penzióne. Lee si razom predĺžil pobyt na týždeň. Pocho-

CESTOVÁŤ ZNAMENÁ I STOPOVAŤ A SPOZŇÁVAŤ LUDÍ. V TOMTO PRÍPADOE TATRANCOV.

VÄČŠINA SNÍMOK BLOGU ZACHYŤÁVA PRÍRODNÉ KRÁSY TATIER.

LEE SA SÚSTREDIL NA PRAKTICKÉ INFO, AKO NAPRIKĽAD MÔŽE ČÍŇAN POROZUMIEŤ TAKÉMUTO CESTOVNÉMU PORIADKU, S KTORÝM MÁ PROBLÉM I NEJEDEN SLOVÁK? :)

雖然我們以為該處的同輩無甚聊太多(他只會講一點點英文), 但他真的人超好的嘍! 明明路線不同還繞遠路直接把我送到hostel門口!

遠遠看到纜車從山上下來, 以為這段Skalnáté Pleso上Lomnický štít只能坐纜車, 又只有一個車廂, 所以每天載客量有限, 在買票時就會告訴你搭纜車的時間, 要在指定時間5分鐘前趕早去等候, 而能不能買到與除了天候因素之外, 也要看當天想上山的人數多不多, 因為現在算是旅遊淡季, 上山的人數不多, 所以順利的買到纜車票, 來回29歐(其中2歐是票卡的手金), 我的目標就是中間的那座山Lomnický štít.

我的天哪! 一下車後就整個人陷入瘋狂狀態的一直拍照, 因為實在是太漂亮了! 簡直就像來到仙境一般!

Z RŮZNYCH UHLOV.

LEEHOVO FOTOGRAFICKÉ OKO UKAZUJE TALENT A KVALITU. PRÍSPĚLI K ŠÍŘENÍU BLOGU

V SLOVENSKEJ REPORTÁŽI BY SA TIETO SNÍMKY ASI NEOBĀVILI. PRE TAJVANSKÉ PUBLIKUM SÚ ALE VEĽKOU KURIOZITOU.

dil viacero túr. V jesennom studenom počasí sa v krátkych nohaviaciach napríklad vybral na Skalnaté Pleso a Lomnický štít. Po návrate mu preventívne dali tatranský čaj.

A tu to všetko začalo

Už v Tatrách Lee povedal, že z pobytu napíše blog. Akú vlnu prichodov nových hostí ale vyvolá, ešte nik netušil.

50-násobný nárast

Kým v tatranskom penzióne sa dovtedy ubytovali turisti z Ázie nanajvýš tak raz za rok, po zverejnení blogu minulý rok dnes prichádza aspoň jeden za týždeň. Chodia ľudia z Tajvanu, Singapuru a Číny. Z krajín, kde čítajú čínske texty.

Blog zapríčinil aj príchod ľudí z iných krajín, akou je napríklad Argentína. Žije tam veľa ľudí čínskeho pôvodu, blog sa tak dostal i k volejbalistkám z Buenos Aires.

Prečo mal blog taký úspech?

Príčin môže byť veľa. Najpravdepodobnejšie sa ukazujú tieto:

1. Lee je milovník hôr, veľa cestuje. Jeho blog má veľa fanúšikov, ľudia ho zdieľajú.
2. Robí skvelé fotky. Kompozícia a koncept majú profesionálny vzhľad, ľudí oslovujú.
3. Blog o Tatrách je dlhý a s množstvom praktických informácií o ubytovaní, doprave a iných detailoch.

V Smokovci si turistov z Ázie nevedia vynachváliť

„Sú veľmi slušní, nerobia žiadne problémy. Dokonca často nechcú nič jesť, našej strave nedôverujú,“ povedali -ke. Lee vodu z vodovodu ochutnal, až keď mu ukázali, ako ju sami pijú a nič sa im nestalo.

Blog má aj sekundárne vplyvy

Algoritmy na známom Bookingu podľa všetké-

ho zohľadňujú, skadiaľ si ľudia objednávajú ubytovanie. Ako čoraz viac objednávok začalo do Smokovca prichádzať z iných kontinentov, veci sa začali nabaľovať.

Smokovecký penzión získal na platforme označenie best-seller. Táto nálepka znova budí pozornosť cestovateľov.

Ponaučenie?

Ak máte penzión alebo iný biznis a príde k vám bloger, treba mu venovať všetku pozornosť :)

Foto: Reprodukcie z blogu s povolením Lee Hou Jou-a.

Inzercia

GALFY.SK
TVOJ ESHOP

ŽI S NAMI
horami!

100% SKLADOM

DOPRAVA ZA BABKU

EXPEDÍCIA DO 48H.

Páči sa vám

Modrá Lanovka?

Chcete osloviť ľudí, ktorí milujú HORY, TURISTIKU, ŠPORT a sú práve v Tatrách?

Cielime lepšie ako Facebook!

Inzercia: 0948 234 800

Adela
a Richard Müller

Ona
a On
tour

JAR
2018

18.5. Tatranská Lomnica
Teniscentrum 19:00

VSTUPENKY: Mestská informačná kancelária Poprad

PREDPREDAJ .sk

Kvôli **fitku**
už netreba chodiť
do Popradu.

Otvorené
Nové stroje a činky čakajú na vás!

Tenis Centrum Tatranská Lomnica

Family Friendly

Penzión Zora Family
a legendárna reštaurácia **Fiaker**
Vás pozývajú ochutnať svoje špeciality.

Kde sme?
Tatranská Lomnica
- Pri stanici lanovky

7 TAJOMSTIEV prípravy VYNIKAJÚCEHO BORŠČA

Marka Blitsteina pozná v Tatrách asi každý. Rodený Moskovčan začal pred 20-imi rokmi do Popyradu nosiť lietadlami turistov z Ruska. Dnes inšpiruje najmä hotelovými inováciami v zariadení Družba v Jasnej.

Ak ho náhodou nepoznáte, odporúčam zastaviť sa. Zmysel pre humor, postrehy o biznise a rozprávanie o Rusku stoja za to.

Ale o inom som chcel.

Pred rokmi mi dal ochutnať **ukrajinský boršč**. Odvtedy si pri skoro každej príležitosti nejaký objedná. Takmer vždy ale ostávam sklamaný. To nie je to, čo som jedol v Jasnej! Tak mi vtedy chutil!

Keď sme sa teraz po dlhom čase znova stretli, spontánne som sa spýtal, či možno prezradiť, ako sa ten jeho boršč robí.

Keď povedal, že recept nie je tajný, 📷 mala novú tému.

Ako?

Na začiatok Mark upozorňuje, že boršč je sám o sebe vedná disciplína. Už len preto, že existuje 28 hlavných receptov od tradičného ruského po poľtavský. Nehovoriac o ďalších stovkách variácií.

Mark vo svojej ľudovej reštaurácii podáva Ukrajinský boršč. Tajomstvo jeho chuti ale spočíva v nezvyklej príprave.

Cviklu varí v šupke

1. „Na rozdiel od väčšiny kuchárov nesmažím cviklu na panvici, ale **najskôr ju uvarím vo vode v šupke**,” prezrádza prvý krok, ktorý spôsobuje zásadný rozdiel.

2. Cviklu varí **spolu s mäsom**, ktoré tak nestráca farbu.

3. Do boršču dáva **vždy tri druhy mäsa**. Hovädzie, bravčové a baranie.

4. „V úplne **rovnakom pomere**, to je podstatné,” spresňuje.

5. Tiež je dôležité, **čo do boršču nedáte**. „Prášky, prísady, bujóny, ocot sú v našej kuchyni striktné zakázané,” povedal. Ak treba niečo osladiť, použite radšej mrkvu. Ak niečomu pridať kyslosť, je tu paradajka.

6. Mark do boršču nedáva ani zemiaky, hoci pri iných jedlách ich má rád. **Smotanu dáva na oddelený tanierik**, aby si jej každý dal množstvo podľa svojej chuti.

KUCHÁR BRAŇO ADAMEC O PRÍPRAVE BORŠČU Z JASNEJ HOVORÍ, ŽE JE O TRETINU NÁROČNEJŠIA AKO BEŽNÉHO. ČO SA TÝKA ÚKONOV, AJ POUŽITIA SUROVÍN.

Ako Markov boršč finalizujeme?

7. Pridáme bielu papriku, paradajky, predtým uvarenú fazuľu, kapustu, mrkvu a už tiež uvarenú a od šupky očistenú cviklu. Do toho po dovarení dáme kôprovú vňať a **čerstvo pokrájaný struk cesnaku**.

Tieto zdanlivo jednoduché postupy dodajú boršču neopakovateľnú chuť. Stačí len zobrat varechu a ísť na to!

Text: Tomáš Tišťan, Foto: Oliver Ondráš

Modrá Lanovka – Časopis, s ktorým zažívate Tatry na plný dúšok.

Články pre toto číslo zostavil Tomáš Tišťan. Redakčná rada Tomáš Tišťan, Róbert Gálffy, Peter Simčák. Foto, ak nie je uvedené inak, Modrá Lanovka a archív respondentov. (c) 2018. Kontakty: facebook.com/modralanovka; 0948-234-800; tomas.tistan@outlook.com

Vydavateľ: Dobrý základ - FB, Tatry, Lomnica 125, 059 60 Vysoké Tatry, IČO 423 431 27; Modrá Lanovka / dvojmesačník / vydanie 18. 01. 2018 / náklad: 5000ks / porad. č.: 2 / Ročník 1 / NEPREDAJNÉ / Pre návštevníkov a obyvateľov Vysokých Tatier bezplatne / EV 5604/17 / ISSN 2585-8394

Zaujali vás články Modrej Lanovky?

Viac materiálov nájdete na:

www.modralanovka.sk